

СЕКЦИЈА ЗА ЗООНОЗЕ
СРПСКО ВЕТЕРИНАРСКО ДРУШТВО
НАУЧНИ ИНСТИТУТ ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО „НОВИ САД“

**XXV СИМПОЗИЈУМ
ЕПИЗООТИОЛОГА И ЕПИДЕМИОЛОГА
(XXV Епизоотиолошки дани)**

**XXV SYMPOSIUM OF EPIZOOTIOLOGIST
AND EPIDEMIOLOGIST**

**ЗБОРНИК
КРАТКИХ САДРЖАЈА
- BOOK OF ABSTRACTS -**

Туристичко насеље "РИБАРСКО ОСТРВО" – Нови Сад

24 - 26. април 2023. год.

Издавач / Publisher

Српско ветеринарско друштво / Serbian Veterinary Society
Секција за зоонозе / Section for Zoonoses
Београд / Belgrade

за Издавача / for the Publisher

Проф др Милорад Мириловић

Главни и одговорни уредник / Editor in Chief

Др Тамаш Петровић, научни саветник

Технички уредник / Technical Editor

Др Тамаш Петровић, научни саветник

Штампа / Printed

SAGITTARIUS D.O.O. Суботица

Година издања / Year: 2023

Тираж / Copies: 250 примерака

ISBN-978-86-83115-48-8

ОРГАНИЗАТОРИ / ORGANISERS

СЕКЦИЈА ЗА ЗООНОЗЕ СВД
НАУЧНИ ИНСТИТУТ ЗА ВЕТЕРИНАРСТВО „НОВИ САД“

СУОРГАНИЗАТОРИ и ПОКРОВИТЕЉИ / CO-ORGANISERS

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
УПРАВА ЗА ВЕТЕРИНУ
ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ГЕНЕРАЛНИ СПОНЗОР / GENERAL SPONSOR

ВЕТЕРИНАРСКИ ЗАВОД СУБОТИЦА д.о.о. а *LABIANA Company*

СПОНЗОРИ / SPONSORS

ALFA GENETICS d.o.o.; EKOSAN d.o.o.; VIVOGEN d.o.o.; NOACK & Co South East d.o.o.;
VETERINARY SUPPLY INTERNATIONAL d.o.o.; PROMEDIA d.o.o.; ALFAMED d.o.o

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР / ORGANIZING COMMITTEE

Председник: др Тамаш Петровић, научни саветник
Секретари: проф. др Милорад Мириловић и др Сава Лазић, научни саветник
Технички секретар: Катарина Вуловић, др вет и доц др Бранислав Вејновић

ПРОГРАМСКИ И НАУЧНИ ОДБОР / SCIENTIFIC COMMITTEE

Тамаш Петровић, Милош Петровић, Бобан Ђурић, Сава Лазић, Милорад Мириловић, Саша Остојић, Владимир Полачек, Татјана Лабус, Будимир Плавшић, Драго Недић, Јасна Проданов Радуловић, Ненад Јовановић, Тамара Илић, Иван Павловић, Сања Алексић Ковачевић, Дарко Маринковић, Биљана Ђурђевић, Зоран Дебељак, Миланко Шеклер, Дејан Видановић, Славонка Стокић Николић, Весна Милићевић, Диана Лупуловић, Милена Живојиновић, Бранислав Курељушић, Радимир Ратајац, Далибор Тодоровић, Владимир Радосављевић, Дејан Бугарски, Љубиша Вељовић, Марко Кировски, Драган Мишо Колар Димитријевић, Владимир Петровић, Снежана Медић, Славица Марис, Нина Родић Вукмир, Иван Топлак, Дејан Лаушевић.

СЕКРЕТАРИЈАТ / SECRETARIAT

Милош Петровић, Бобан Ђурић, Соња Радојичић, Александар Томић, Синиша Филиповић, Ђорђе Јанку, Миролуб Дачић, Слободан Станојевић, Слободан Максимовић, Иван Добросављевић, Милена Живојиновић, Зоран Раичевић, Александар Живуљ, Милијана Нешковић, Братислав Кисин, Владимир Полачек, Татјана Лабус, Јелица Узелац, Саша Остојић, Александра Николић, Новалина Митровић, Дејан Лаушевић, Драго Недић, Владимир Петровић, Верица Јовановић, Иван Станчић, Сава Лазић, Добрила Јакић-Димић, Мишо Коларевић, Милица Лазић, Никола Милутиновић, Зоран Рашић, Мирјана Лудошки, Ласло Матковић, Петар Миловић, Дарко Бошњак, Раде Дошеновић.

УЛОГА И ЗАДАЦИ НАДЛЕЖНИХ ИНСТИТУЦИЈА У ПРИМЈЕНИ КОНЦЕПТА „ЈЕДНО ЗДРАВЉЕ“

Драго Н. Недић^{1,2*}, Тамаш Петровић³, Милош Петровић⁴, Нина Родић Вукмир⁵,
Драгана Димитријевић⁶, Дејан Лаушевић⁷, Иван Топлак⁸, Нихад Фејзић⁹,
Лазо Пендовски¹⁰, Жељко Цветнић¹¹

¹ Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду, Србија

² ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан", Бања Лука, БиХ-Република Српска

³ Научни институт за ветеринарство "Нови Сад", Нови Сад, Србија

⁴ Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за ветерину, Београд, Србија

⁵ Медицински факултет, Универзитет у Бањој Луци и ЈЗУ Институт за јавно здравство
Републике Српске, Бања Лука, БиХ-Република Српска

⁶ Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут", Београд, Србија

⁷ Специјалистичка ветеринарска лабораторија, Подгорица, Црна Гора

⁸ Универзитет у Љубљани, Ветеринарски факултет, Институт за микробиологију и
паразитологију, Љубљана, Словенија

⁹ Ветеринарски факултет Универзитета у Сарајеву, Сарајево, Босна и Херцеговина

¹⁰ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за ветеринарна медицина, Скопје,
Република Северна Македонија

¹¹ Хрватска академија знаности и умјетности, Загреб, Хрватска

* Аутор за кореспонденцију: Др Драго Н. Недић, редовни професор: drago.nedic@gmail.com

Кратак садржај:

Концепт „Једно здравље“ препознаје међусобну повезаност здравља људи, животиња и животне средине. Наглашава важност сарадње између више сектора, укључујући медицину, ветеринарску медицину и науку о животној средини, како би се промовисало здравље и добробит свих. Једно здравље настоји да спријечи и контролише ширење болести које се могу пренијети између животиња и људи, као што је зооноза COVID-19, праћењем и истраживањем епидемија у обе популације. Здравље животне средине може утицати на здравље људи и животиња, а Једно здравље наглашава важност заштите животне средине како би се спречило ширење болести и унапредило опште здравље. Концепт „Једно здравље“ представља холистички приступ унапређењу здравља и благостања, признајући да су здравље људи, животиња и животне средине међусобно повезани и међузависни. Неке од најопаснијих зооноза на свијету су ебола, вирус Марбург, грозница Ласа, вирус Нипах, грозница долине Рифт и Крим-Конго хеморагична грозница. Ове болести имају значајан утицај на јавно здравље широм свијета и изазвале су више избијања и пандемија у прошлости. Антимикробна резистенција је критичан здравствени изазов који представља пријетњу по јавно здравље, а повезана је са употребом антибиотика у здрављу људи и животиња. То може довести до развоја бактерија отпорних на антибиотике које је тешко лијечити, чинећи инфекције тежим, па чак и опасним по живот. Безбедност хране је још један суштински аспект Једног здравља, јер контаминирана храна може довести до ширења болести које се преносе храном, што представља значајну пријетњу по јавно здравље. Надлежне институције имају кључну улогу у обезбеђивању да храна буде безбедна за конзумацију примјеном прописа, спречавањем контаминације и инспекцијом.

Мјере заштите животне средине су такође суштински аспект Једног здравља, пошто фактори животне средине могу утицати на здравље људи, животиња и екосистема. Надлежне институције треба да раде заједно на развоју и примјени мјера за заштиту животне средине, смањење загађења и ублажавање утицаја климатских промјена.

Надлежне институције, укључујући владине агенције, јавне здравствене организације и академске институције, играју кључну улогу у имплементацији концепта једног здравља у циљу рјешавања глобалних здравствених изазова као што су зоонозе, отпорност на антимикробне лијекове, безбедност хране и заштита животне средине. Њихове улоге и задаци укључују:

Сарадња и координација: Надлежне институције треба да раде заједно на подстицању међусекторске сарадње и координације како би се интегрисали подаци о здрављу људи, животиња и животне средине ради откривања, превенције и одговора на нове здравствене пријетње.

Надзор и рано откривање: Надлежне институције треба да успоставе и одржавају системе надзора за откривање и праћење ширења зооноотских болести, отпорности на антимикробне лијекове и болести које се преносе храном, као и новонасталих пријетњи по здравље људи, животиња и животне средине.

Истраживање: Надлежне институције треба да подрже и спроводе истраживања како би боље разумјели основне узроке зооноотских болести, отпорности на антимикробне лијекове и болести које се преносе храном, и да развију ефикасне интервенције за ублажавање њиховог утицаја.

Образовање и свијест: Надлежне институције треба да промовишу јавно образовање и свијест о принципима Једног здравља и њиховом значају у решавању здравствених изазова, укључујући зоонозе, отпорност на антимикробне лијекове, безбедност хране и заштиту животне средине.

Развој политике и прописивање: Надлежне институције треба да развију политике и прописе који подржавају приступ Једног здравља и промовишу интегрисане приступе за решавање здравствених изазова и заштите животне средине.

Концепт Једно здравље је подржан на нивоу међународних организација кроз трипартитни меморандум (WOAH, WHO и FAO). Од 2022. године меморандумом о сарадњи се придружила агенција Уједињених нација за животну средину (UNEP). Међутим, институционална сарадња на нивоу чланица и држава је још далеко од очекиване или је нема никако. Та сарадња није препозната ни у легислативи која регулише дјелатност ветеринарске и хумане медицине и здравља околине.

Укратко, надлежне институције играју кључну улогу у имплементацији концепта Једно здравље за решавање глобалних здравствених изазова, укључујући зоонозе, отпорност на антимикробне лијекове, безбедност хране и заштиту животне средине. Радећи заједно и испуњавајући своје улоге и задатке, они могу помоћи у промовисању здравља и добробити људи, животиња и животне средине.

Кључне ријечи: „Једно здравље“, зоонозе, антимикробна резистенција, безбедност хране, надлежне институције

Invited lecture

THE ROLE AND TASKS OF COMPETENT INSTITUTIONS IN IMPLEMENTING THE CONCEPT OF „ONE HEALTH“

Drago N. Nedić^{1,2*}, Tamaš Petrović³, Miloš Petrović⁴, Nina Rodić Vukmir⁵,
Dragana Dimitrijević⁶, Dejan Laušević⁷, Ivan Toplak⁸, Nihad Fejzić⁹,
Lazo Pendovski¹⁰, Željko Cvetnić¹¹

¹ Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade, Serbia

² PI Veterinary Institute of the Republic of Srpska „Dr. Vaso Butozan“ Banja Luka, B&H-Republic of Srpska

³ Scientific Veterinary Institute "Novi Sad", Novi Sad, Serbia

⁴ Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management, Veterinary Directorate, Belgrade, Serbia

⁵ Faculty of Medicine, University of Banja Luka and Public Health Institute of the Republic of Srpska, Banja Luka, B&H-Republic of Srpska

⁶ Public Health Institute of Serbia „Dr. Milan Jovanovic Batut“, Belgrade, Serbia

⁷ Diagnostic Veterinary Laboratory, Podgorica, Montenegro

⁸ University of Ljubljana, Veterinary Faculty, Institute on microbiology and parasitology, Ljubljana, Slovenia

⁹ Faculty of Veterinary Medicine, University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

¹⁰ Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of Veterinary Medicine – Skopje, Republic of North Macedonia

¹¹ Croatian academy of sciences and arts, Zagreb, Croatia

* Corresponding author: Dr Drago N. Nedić, full professor; e-mail: drago.nedic@gmail.com

Summary

The concept of One Health recognizes that human, animal, and environmental health are interconnected. It emphasizes the importance of collaboration among different sectors, including medicine, veterinary medicine, and environmental science, to promote the health and well-being of all. One Health seeks to prevent and control the spread of diseases that can be transmitted between animals and humans, such as zoonotic diseases like COVID -19, by monitoring and studying outbreaks in both populations. Environmental health can impact human and animal health, and One Health emphasizes the importance of protecting the environment to prevent the spread of disease and promote overall health. The One Health concept represents a holistic approach to promoting health and well-being and recognizes that human, animal, and environmental health are interconnected and interdependent. Among the world's most dangerous zoonotic diseases is Ebola, Marburg virus, Lassa fever, Nipah virus, Rift Valley fever, and Crimean-Congo hemorrhagic fever. These diseases have a significant public health impact worldwide and have caused several outbreaks and pandemics in the past. Antimicrobial resistance is a critical problem that threatens public health and is related to the use of antibiotics in human and veterinary medicine. This can lead to the development of antibiotic-resistant bacteria that are difficult to treat and make infections worse and even life-threatening. Food safety is another essential aspect of One Health, as contaminated food can lead to the spread of foodborne illness, posing a significant public health threat. Competent institutions play a critical role in ensuring food is safe by enforcing regulations, conducting inspections, and taking steps to prevent contamination. Environmental protection measures are also an essential aspect of One Health, as environmental factors can affect the health of humans, animals and ecosystems. Relevant institutions should

work together to develop and implement measures to protect the environment, reduce pollution, and mitigate the effects of climate change.

Relevant institutions, including government agencies, public health organizations, and academic institutions, play a critical role in implementing the One Health concept to address global health challenges such as zoonotic diseases, antimicrobial resistance, food safety, and environmental protection. Their roles and responsibilities include:

Collaboration and coordination: relevant agencies should work together to promote intersectoral collaboration and coordination to integrate human, animal, and environmental health data to identify, prevent, and respond to emerging health threats.

Surveillance and Early Detection: Competent institutions should establish and maintain surveillance systems to detect and monitor the spread of zoonoses, antimicrobial resistance, and foodborne diseases, as well as emerging threats to human, animal, and environmental health.

Research: relevant institutions should support and conduct research to better understand the causes of zoonoses, antimicrobial resistance, and foodborne diseases and develop effective measures to mitigate their impact.

Education and awareness: relevant agencies should promote public education and awareness of One Health principles and their importance in addressing health challenges, including zoonotic diseases, antimicrobial resistance, food safety, and environmental protection.

Policy development and regulation: relevant institutions should develop policies and regulations that support the One Health approach and promote integrated approaches to addressing health challenges and environmental protection.

The One Health concept is supported at the level of international organizations by a tripartite memorandum (WOAH, WHO, and FAO). As of 2022, the United Nations Environment Program (UNEP) has joined with a memorandum of cooperation. However, institutional cooperation at the member state and country level is still far from what is expected or even non-existent. This cooperation is not even recognized in the legislation that regulates the activities of veterinary medicine, human medicine and environmental health.

In summary, relevant institutions play a critical role in implementing the One Health approach to address global health challenges, including zoonotic diseases, antimicrobial resistance, food safety, and environmental protection. By working together and fulfilling their roles and responsibilities, they can help promote the health and well-being of people, animals, and the environment.

Key words: "One Health", zoonoses, antimicrobial resistance, food safety, competent institutions

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије,
Београд

636.09:616(048)

СИМПОЗИЈУМ эпизоотиолога и епидемиолога (25 ; 2023 ; Нови Сад)
Зборник кратких садржаја = Book of Abstracts / XXV Симпозијум
епизоотиолога и епидемиолога (XXV Епизоотиолошки дани), Нови Сад 24 -
26. април 2023. год. ; [главни и одговорни уредник Тамаш Петровић];
[организатор] Секција за зоонозе, Српско ветеринарско друштво,
Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“. - Београд:
Српско ветеринарско друштво, Секција за зоонозе, 2023 (Суботица:
Sagittarius). - 195 стр. ; 24 cm

Кор. насл. - Тираж 250. - Апстракти упоредо на срп. и енгл. језику.

ISBN 978-86-83115-48-8

1. Секција за зоонозе СВД (Београд) 2. Научни институт за
ветеринарство „Нови Сад“ (Нови Сад)

а) Ветеринарска эпизоотиологија - Апстракти

COBISS.SR-ID 114140169